



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 94/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti A., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cb 48/2008 a jeho rozsudkom z 18. apríla 2011 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cob 161/2011 a jeho rozsudkom z 11. apríla 2012 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť spoločnosti A., s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

### **O d ô v o d n e n i e :**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2012 doručená sťažnosť spoločnosti A., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 7 Cb 48/2008 z 18. apríla 2011 (ďalej len „okresný súd“

a „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 161/2011 z 11. apríla 2012 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“), ako aj postupom, ktorý napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov predchádzal.

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal sťažovateľku, ktorá bola v procesnom postavení žalovanej, zaplatiť žalobkyňi, spoločnosti R., Rakúska republika, sumu 210 936,10 € s príslušenstvom a nahradiť trovy konania. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania ustálil, že účastníci konania uzavreli zmluvu o dielo a dohodli si aj cenu za vykonanie diela, pričom táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. Súd prvého stupňa považoval taktiež za preukázané, že na základe uzatvorenej zmluvy o dielo došlo k plneniu zo strany žalobkyne a že žalobkyňa si za vykonanie diela uplatnila faktúrou zaplatenie dohodnutej sumy, ktorú sťažovateľka v lehote splatnosti a ani po lehote splatnosti neuhradila. Obranu sťažovateľky, ktorá spočívala v tvrdení, že vykonané dielo má vady a z tohto dôvodu sťažovateľka odmietala uhradiť cenu diela, okresný súd po vykonaní dokazovania vyhodnotil ako nedôvodnú, a to s poukazom na ustanovenie § 562 ods. 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), keďže sťažovateľka neuplatnila zákonné nároky z vady diela v zákonom určených lehotách.

3. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

*4. Sťažovateľka sa nestotožňuje so závermi všeobecných súdov v jej veci, podľa jej názoru konanie pred okresným súdom a krajským súdom bolo „protiprávne a protiústavné“, majúce za následok porušenie jej označených práv podľa ústavy a dohovoru. Základ ústavnoprávnej argumentácie v podanej sťažnosti spočíva v tvrdení, že konajúce súdy nesprávne vyvodili skutkový záver, že účastníci uskutočnili dohodu o voľbe práva Slovenskej republiky. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza: «Oba súdy... úplne protiprávne a v rozpore so skutočným právnym stavom viedli celé súdne konanie*

*a vydali napadnuté rozsudky pri aplikácii slovenského právneho poriadku, ako rozhodného právneho poriadku bez toho, aby toto malo akúkoľvek oporu v skutkovom stave a právnom úkone uzatvorenom medzi účastníkmi konania.*

*Súd prvého stupňa v rozpore so skutkovým stavom a aj v rozpore s platným právnym stavom... pri zodpovedaní úplne základnej otázky pri posudzovaní sporu s medzinárodným prvkom, teda pri posudzovaní otázky, ktorá má vplyv na legálnosť a teda aj spravodlivosť celého súdneho konania, bez akéhokoľvek podkladu v konaní ako aj v skutkovom stave, najmä bez akejkoľvek opory v podpísaných zmluvách, konštatoval, že*

*„keďže si účastníci zmluvy zvolili právny poriadok Slovenskej republiky, spravuje sa táto zmluva o dielo právnym poriadkom Slovenskej republiky“*

*Toto konštatovanie súdu je nepravdivé, v rozpore so skutočnosťou, ničím nepodložené...*

*Zmluvné strany uzatvorili písomné Zmluvy o dodávke štepov a ich výsadbe, pričom obsah zmluvy je úplne jasný, jednoduchý, jednostranový.*

*Z obsahu zmluvy je nepochybné, že zmluvné strany dohodu o voľbe práva neurobili, ani takáto voľba rozhodného právneho poriadku nijako inak zo zmluvy nevyplýva.*

*Rovnako z obsahu celého konania je nepochybné, že k voľbe hmotného práva nedošlo ani žiadnym iným spôsobom.*

*V celom súdnom konaní nebola vypočutá ani štatutárna zástupkyňa odporcu, ktorá jediná by mohla potvrdiť alebo vyvrátiť, či došlo k dohode o voľbe...»*

5. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka s poukazom na čl. 4 ods. 1 a 2 Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky otvorený na podpis v Ríme 19. júna 1980 (ďalej len „dohovor o rozhodnom práve“) sama odvodzuje, že v jej veci sa mal ako rozhodný právny poriadok aplikovať právny poriadok Rakúskej republiky, keďže v tomto štáte sa nachádza registrované sídlo žalobkyne.

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a postupom, ktorý im predchádzal, zrušil napadnuté rozsudky, vec vrátil na ďalšie konanie, priznal jej primerané finančné zadostučinenie

v sume 10 000 € a náhradu trov konania. Výšku primeraného zadost'učinenia s'ťažovateľka odôvodnila tým, že počas konania pred všeobecnými súdmi musela vynaložiť nemalé finančné prostriedky na svoju právnu ochranu a znalecké dokazovanie.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie označených základných práv rozsudkom okresného súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľka má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak jej túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Podstatou účinnej ochrany základných práv sťažovateľky je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila vo vzťahu k základným právam, porušenie ktorých namieta, a ktorý jej umožňoval odstrániť stav, v ktorom vidí porušenie svojich základných práv.

13. Ústavný súd vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal krajský súd v dôsledku odvolania sťažovateľky. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k rozsudku okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

14. Vo vzťahu k namietanému porušeniu viacerých sťažovateľkou označených základných práv rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, ústavný súd v prvom rade skúmal, či napadnutý rozsudok nie je neodôvodnený alebo arbitrárny v takom rozsahu, že by to malo za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Podstatnú (a súčasne jedinú) námietku sťažovateľky tvorí jej nesúhlas so závermi všeobecných súdov o tom, že medzi účastníkmi došlo k dohode o voľbe práva Slovenskej republiky, na základe ktorého potom konajúce súdy vec posúdili a napokon aj meritórne rozhodli.

16. Podľa oddielu 2 článku 3 bodu 1 dohovoru o rozhodnom práve (ktorý bol rozhodným právnym predpisom v čase predmetného konania) zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia účastníci zmluvy. Voľba musí byť výslovná alebo musí dostatočne spoľahlivo vyplývať z ustanovení zmluvy alebo z okolností prípadu. Účastníci zmluvy si môžu zvoliť právny poriadok, ktorým sa bude spravovať celá zmluva alebo len jej časť.

17. Z citovaného znenia dohovoru o rozhodnom práve vyplýva, že pri určovaní rozhodného práva, podľa ktorého sa majú spravovať i rozhodovať spory zo zmluvných záväzkov, je v prvom rade preferovaná sloboda strán. Účastníci zmluvy majú právo zvoliť si rozhodné právo pre svoj záväzkový vzťah, pričom môžu tak učiniť i konkludentne. Je na posúdení jednotlivých skutkových okolností zo strany konajúceho súdu, a to v každom prípade jednotlivo, či medzi účastníkmi došlo k dohode o voľbe práva, a až v prípade absencie takejto dohody o voľbe práva môže konajúci súd pristúpiť k určeniu rozhodného práva podľa ďalších diferenciačných kritérií v intenciách dohovoru o rozhodnom práve (v čase rozhodovania vo veci sťažovateľky).

18. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že medzi účastníkmi došlo k dohode o voľbe rozhodného práva Slovenskej republiky, podľa ktorého

vo veci konal a rozhodol. Krajský súd sa so závermi súdu prvého stupňa stotožnil. Námietka sťažovateľky smerujúca k ňou tvrdenému nesprávnemu posúdeniu rozhodného práva preto vo svojej podstate smeruje proti zisteným skutkovým záverom konajúcich súdov týkajúcich sa dohody o voľbe práva, ktoré však ústavný súd nie je oprávnený posudzovať, eventuálne i prehodnocovať, tak ako to požaduje sťažovateľka vo svojej sťažnosti.

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

20. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

21. Ústavný súd dospel k záveru, že konajúce súdy sa v napadnutých rozhodnutiach ústavne konformným spôsobom vysporiadali s právnou otázkou rozhodného práva a ústavný súd nezistil v ich postupe nič, čo by signalizovalo porušenie základných práv sťažovateľky. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že nie je nevýznamnou ani skutočnosť, že sťažovateľka v konaní pred súdom prvého stupňa a taktiež pred odvolacím súdom nikdy nenamietala nesprávnosť určenia rozhodného práva, resp. neexistenciu dohody medzi účastníkmi o voľbe práva. Naopak, jej obrana bola založená na právnej argumentácii v intenciách slovenského právneho poriadku, konkrétne

Obchodného zákonníka. Práve vychádzajúc z tejto skutočnosti potom nemôže obstať ani jej argumentácia, že *„Ešte závažnejšie je toto pochybenie zrejmé v konaní pred odvolacím súdom, ktorý sa otázkou rozhodného práva, ako to vyplýva z rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, ani nezaoberal.“*. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal predovšetkým námietkami sťažovateľky uvedenými v jej odvolaní, a keďže sťažovateľka nenamietala určenie rozhodného práva, nebol ani dôvod, aby krajský súd túto otázku bližšie analyzoval vo svojom odôvodnení, vzhľadom aj na to, že otázku rozhodného práva posúdil okresný súd, ktorého rozsudok považoval odvolací krajský súd za vecne správny. Okolnosť, že sťažovateľka má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov krajského súdu.

22. Taktiež ani ďalšie dôvody uvedené v sťažnosti, konkrétne, že *„V celom súdnom konaní nebola vypočutá ani štatutárna zástupkyňa odporcu, ktorá jediná by mohla potvrdiť alebo vyvrátiť, či došlo k dohode o voľbe“*, nie sú odkazujúc na už uvedené spôsobilé spochybnit' ústavnú konformnosť rozsudku krajského súdu. Z pripojených príloh nevyplýva nič, čo by mohlo viesť k záveru, že sťažovateľke nebolo v konaní pred všeobecnými súdmi umožnené plne uplatňovať svoje procesné práva. Sťažovateľka ani v sťažnosti neuviedla žiaden relevantný dôvod, ktorý by naznačoval možné procesné pochybenie pri vykonávaní dokazovania zo strany konajúcich súdov; napokon, pre úplnosť ústavný súd dopĺňa, že konaní pred okresným súdom bol vypočutý i štatutár sťažovateľky, ale ani ten nenamietal neexistenciu dohody o voľbe práva.

23. Ústavný súd poznamenáva, že základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované ústavou a dohovorom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovenie všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

24. Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, porušenie základného práva na vyjadrenie ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva vlastníť majetok

podľa čl. 20 ústavy len z dôvodov arbitrárnosti rozsudku krajského súdu, ústavný súd iba odkazuje na svoje predchádzajúce právne závery a konštatuje, že ak nezistil neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť namietaného rozsudku krajského súdu v súvislosti s namietaním porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak to isté platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

25. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z už uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

27. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2013